

'De Semana Santa gaat over verbinding'

Elk jaar tijdens de Goede Week wordt in Málaga, Spanje, een gevangene vrijgelaten. Schrijfster Mariët Meester raakte erdoor geïntrigeerd en dompelde zich onder in de Andalusische cultuur.

Anton de Wit

Medio jaren tachtig, Mariët Meester (1958) trekt met haar partner Jaap de Ruig met een ezeltje door Spanje. In Sevilla maakt het jonge stel kennis met de *Semana Santa*, de Goede Week op z'n Spaans: met levendige processies, bont versierde Christusbeelden, bloemen, puntmutsen. Meer nog dan door deze enorme cultureel-religieuze happening, raakt Meester geïntrigeerd door een kort berichtje in een plaatselijke krant. In Málaga, zo leest zij, bestaat het gebruik dat ieder jaar tijdens de Semana Santa een gevangene wordt vrijgelaten.

"Dat vond ik zo bijzonder", vertelt Meester. "Ik ben zelf opgegroeid in een protestants gezin in het gevangenisdorp Veenhuizen. Dat was een besloten dorp, alleen toegankelijk voor gevangenen en personeel, mijn vader werkte er als schoolhoofd. Mijn hele jeugd leefde ik dus tussen de gevangenen. Ik vond het ondenkbaar dat een gedetineerde zomaar vrijgelaten zou worden vanwege zo'n oude traditie. Daar wilde ik meer over weten."

Toch duurde het nog ruim dertig jaar voordat u er een boek over zou schrijven.

"Málaga was destijds een erg onaangename plek, heel anders dan het levendige Sevilla. Bovendien had ik toen nog amper ervaring als schrijfster. Maar ik bewaarde het krantenknipsel, en ergens in mijn achterhoofd bleef de wens bestaan om er nog eens dieper in te duiken.

Mariët Meester dompelde zich onder in de cultuur van het Spaanse Andalusië.

Foto's: Jaap de Ruig

Ieder jaar wordt in Málaga in de Goede Week een gevangene vrijgelaten, die, zoals hier, wel moet meelopen in een penitentenprocessie.

ken. Die gelegenheid kwam in 2015. Inmiddels had ik de nodige boeken op mijn naam staan. Ik ontdekte dat Málaga inmiddels sterk opgeknapt was. Ik dacht: het is nu of nooit. Dus toen ben ik ruim een jaar in Andalusië gaan wonen. Ik vind het voor zo'n boek belang-

rijk om me helemaal in een cultuur onder te dompelen, om die van binnenuit te kunnen beschrijven."

Hoe groot was de cultuurshock? U schrijft ergens dat u over het katholicisme weinig meer wist dan wat de plaatselijke pastoor er vroeger over verteld had bij een klassenbezoekje.

"Inderdaad, dat was onze buurman, mijn vader had hem eens uitgenodigd in de klas. Ik herinner me enkel dat hij wierook aanstak, en dat ik dat vond stinken. Toch was de shock ook weer niet zo groot hoor. Ik heb al langer belangstelling voor religie, en vind het katholicisme ook weer niet zó anders dan het protestantisme van mijn jeugd. Mij vallen vooral de vele overeenkomsten op.

Maar goed, die Spaanse Semana Santa-cultuur is natuurlijk wel een verhaal apart. Dat is echt enorm daar. In oktober beginnen de kranten er al speciale bijlagen aan te wijden – terwijl het dan nog Kerstmis moet worden, maar daar is veel minder belangstelling voor. Wel

15% van de bevolking is zo ongeveer het hele jaar met de Semana Santa in de weer. Er zijn veertig verschillende broedersschappen in Málaga, met elk hun eigen processie.

'Mijn' broederschap was die van *Jesus El Rico*, Jezus de Rijke. Waarom die zo heet, is niet helemaal duidelijk. Waarschijnlijk is hij ooit afgesplitst van de broederschap van Jezus de Arme en koos men domweg voor een onderscheidende naam. Hoe dan ook: deze broederschap is verantwoordelijk voor de vrijlating van de gevangene, vandaar dat ik bij hen terecht kwam."

Ik neem aan dat het vrijlaten van de gevangene herinnert aan het evangelieverhaal over de vrijlating van Barabbas door Pilatus?

"Nee, daar heeft het gek genoeg helemaal niets mee te maken. Het gebruik gaat terug op een plaatselijke legende. Tijdens een epidemie een paar eeuwen terug waren er te weinig mannen om het Christusbeeld te dragen tijdens de processie. Er was toen een uitbraak uit de gevangenis, en die gevangenen zouden spontaan hebben geholpen met het dragen van het beeld van Jezus de Rijke. Als dank laat de bevolking sindsdien elk jaar één gevangene vrij.

Die wordt zorgvuldig geselecteerd door de gevangenis, justitie en overheid, de broederschap bemoeit zich daar verder niet mee. Het mogen geen psychopaten of zedendelinquenten zijn, maar het zijn heus niet enkel kruimeldieven die worden vrijgelaten. Iemand die een keer bij een caféruzie een ander doodgeslagen heeft, komt ook in aanmerking."

Bent u de Semana Santa beter gaan begrijpen? Wat betekende die voor u persoonlijk?

"De Semana Santa gaat over verbinding. Het is een volksfeest voor werkelijk iedereen, rijk en arm. Ook ik als buitenstaander werd geaccepteerd, ze noemden me bij de broederschap al grappend 'broeder'. 'Ik ben niet eens katholiek', zei ik dan, maar daar haalden ze de schouders over op. Zo ik het zie, gaat de Semana Santa over om menselijkheid, niet over goddelijkheid.

Die menselijkheid mis ik vaak nu ik weer terug in Nederland ben. Hier in Amsterdam word je door fietsers van je sokken gereden en vervolgens nog uitgescholden ook. In Málaga reed ik eens zelf bijna iemand aan op mijn fiets, door mijn eigen fout nota bene, en die jongeman toonde zich juist zeer begripvol en bezorgd om mij. Dat zie ik mede als een vrucht van de cultuur van de Semana Santa." +

Mariët Meester, *De tribune van de armen. Over leven en vrijheid in Andalusië*. Uitg. Arbeiderspers, pb., 287 pp., € 19,99, ISBN 978 90 2950 967 1

Het beeld van Jesus El Rico, 'Jezus de Rijke', van de gelijknamige broederschap in Málaga.